

סוגיות ותאוריות בתכנון עירוני Issues and Theories in Urban Planning

סמסטר א' תשע"ט

3 ש"ס

סוג המסגרת: שיעור

שם המרצה: אדרי' ענת גולדמן

דואר אלקטרוני: anatgol1@post.tau.ac.il

שעות קבלה: לפי תיאום מראש.

תיאור הקורס

הקורס יסקור תיאוריות ורעיונות בהתפתחות ערים, תוך דגש על מורפולוגיה עירונית ורעיונות בעלי זיקה לאדריכלות עירונית במאה ה-20. במהלך הקורס ייסקרו נושאים הקשורים לתיאוריה ולפרקטיקה של תכנון ערים בארץ ובעולם ולשינויים במערכות עירוניות כגון שימושי קרקע וארגון מרחבי של העיר. בקורס נעסוק בתיאוריות התכנון העירוני, מתקופת המודרנה ועד היום. נעמת תיאוריות מול המוצר התכנוני בתקופות שונות. בנוסף ייסקרו תיאוריות עדכניות המתארות את העיר כמערכת מורכבת בעלת תכונות ארגון עצמי.

The course will review theories and ideas in urban development, with emphasize on urban morphology theories related to urban architecture in the 20th century. The course will review theories and case studies of urban planning and urban dynamics (e.g. in land usage and spatial organization of the city) in Israel and around the world. We will review modern urban theories and compare them to the actual planning. Additionally, recent theories which describe cities as complex systems with self-organizing characteristics will be introduced.

דרישות הקורס

נוכחות, השתתפות פעילה בשיעור, הגשת תרגילים ועבודה מסכמת.

מרכיבי הציון הסופי

50% עבודה מסכמת, 50% הגשת תרגילים.

ישנה חובת נוכחות (בלפחות 80% מההרצאות) שהינה תנאי מקדים לזכאות לקבלת ציון בקורס.

נושאי הקורס (נתון לשינויים)

הערות	נושאי השיעור	תאריך	
רקע היסטורי			
	מבוא- מהי עיר, מתי נולדה, כיצד התפתחה ולאילו תחומים היא משתייכת	14.10.2018	1
	המהפכה התעשייתית כרקע לתכנון ערים מודרני; לונדון ופריז	21.10.2018	2
רקע תאורטי			
הגשת חלוקה לקבוצות לעבודה המסכמת	תאוריות מיקום חלק א'	28.10.2018	3
קבלת תרגיל 1- סיכום תאוריות מיקום	תאוריות מיקום חלק ב'	4.11.2018	4
	תכנון אוטופי הלכה למעשה- רעיונות גלובליים וביטויים מקומיים	11.11.2018	5
* הגשת תרגיל 1 עד 18.11 בשעה 14:00 * קבלת תרגיל 2- מקום ואי מקום	מודרניזם וביקורת הומניסטית	18.11.2018	6
	סטרוקטורליזם, מיפוי קוגניטיבי וארגון עצמי	25.11.2018	7
תכנון עירוני בישראל			
הגשת תרגיל 2 עד 2.12 בשעה 14:00	מערכת התכנון בישראל; תולדות תכנון העיר תל אביב חלק א'	2.12.2018	8
	חופשת חנוכה אוניברסיטאית- לא יתקיים שיעור	9.12.2018	-
	תולדות תכנון תל אביב- המשך	16.12.2018	9
גישות שונות/ עכשוויות לתכנון			
	הרצאת אורח – עירא רוזן- רכז תכנון עיר בכיר בעיריית תל אביב	23.12.2018	10
הגשת עבודת קבוצתית מסכמת עד 30.12 ב-14:00	הגשות תרגיל מסכם	30.12.2018	11
	הגשות תרגיל מסכם	6.1.2019	12

רשימת ספרות חלקית (נתון לשינויים)

אלפסי, נ., ופורטוגלי, י., (2009). מבנה חדש למערכת התכנון בישראל. אוני' ת"א המרכז ללימודים בינלאומיים ואזוריים ע"ש סי' דניאל אברהם.

ביגר, ג., (1984). 'התפתחות השטח הבנוי של תל אביב 1909-1934', בתוך: תל אביב בראשיתה: 1909-1934: מקורות, סיכומים, פרשיות נבחרות וחומר עזר. עורך: נאור, מ. ירושלים: יד יצחק בן צבי.

ברגר, ת. (2015). אוטוטופיה- על מרחב הביניים הפרברי בישראל. בני ברק: הקיבוץ המאוחד.

גייקובס, ג'., (2008). (תרגום מאנגלית: טליתמן, מ.) מותן וחייהן של ערים אמריקאיות גדולות. תל אביב: בבל ארכיטקטורות.

מלמן, ב., (2014). לונדון: מקום, אנשים ואימפריה (1800-1960). תל אביב: משרד הביטחון-ההוצאה לאור.

מרום, נ., (2009). עיר עם קונספציה- מתכננים את תל אביב. תל אביב: בבל, ארכיטקטורות.

צפריר- ראובן א., (1999). מורפולוגיה של נוף עירוני בישראל- ניתוח אזורי מגורים. חיבור לשם קבלת התואר דוקטור לפילוסופיה. הוגש לסנאט של אוניברסיטת תל אביב. אוקטובר 1999, תשרי תש"ס.

שביט, י., וביגר, ג., (2001). ההיסטוריה של תל אביב, משכונות לעיר 1909 - 1936. תל אביב: רמות, אוניברסיטת תל אביב.

Bill Hillier And Julienne Hanson, The Social Logic Of Space, Cambridge University Press, 1984.

Christopher Alexander, A City Is Not A Tree, Design London: Council Of Industrial Design, 206, 1966.

Christopher Alexander, A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction, Oxford University Press, 1977.

Batty and Longley, Fractal Cities, 1994, Introduction, Chapters 1 And 2.

Garden Cities of To-Morrow (London, 1902. reprinted, edited with a preface by f. j. Osborn and an Introductory Essay by Lewis Mumford. (London: Faber and Faber, [1946]):50-57, 138- 147.

Walt Whitman's "Manahatta" And Frank Lloyd Wright's "Broadacre City": Concurrent Envisioning of a Democratic City / by John f. and Roche, jr

Bill Hillier and Julienne Hanson, The Social Logic of Space, Cambridge University

Press, 1984.

Juval Portugali, Self-Organization and The City, Springer, 2000.

Michael Batty, Cities and Complexity, MIT Press. 2005.

Kevin Lynch, The Image Of The City, MIT Press. 1961.

Levine "Book Reviews : David Harvey, Social Justice and the City." *International Journal of Comparative Sociology*.1976; 17: 119-120

Portugali, J. (1990). Preliminary notes on social synergetics, cognitive maps and environmental recognition. In H. Haken & M. Stadler (Eds.), *Synergetics and Cognition* (pp. 379-392). Berlin: Springer-Verlag

Portugali, J. (1996). The Construction of Cognitive Maps (pp. 365). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Portugali, J. (1999). Self-Organization and the City. Berlin: Springer Publishing.

Tversky, B., (1992). Distortions in cognitive maps. *Geoforum*, Volume 23, Issue 2, May 1992, Pages 131-138

Ryan & Gross (1943), "The Diffusion of Hybrid Seed Corn in Two Iowa Communities" *Rural Sociology* 8 (March): 15.

Hagerstrand (1965) 'On the Monte Carlo simulation of diffusion,' *European Journal of Sociology*, 6, 43-67

David Seamon & Jacob Sowers (2008) "Place and Placelessness, Edward Relph" in Key Texts in Human Geography, P. Hubbard, R. Kitchen, & G. Vallentine, eds., London: Sage, pp. 43-51
(http://www.arch.ksu.edu/seamon/place_&_placelessness_classic_texts.pdf)

Edward C. Relph, (1976) "Place and Placelessness", London: Pion

Edward C. Relph, "Reflections on Place and Placelessness", *Environmental & Architectural Phenomenology Newsletter*
(<http://www.arch.ksu.edu/seamon/Relph96.htm>)

The Dictionary of Human Geography / edited by R.J. Johnston, Derek Gregory and

ביה"ס לאדריכלות ע"ש דוד עזריאלי
הפקולטה לאמנויות ע"ש יולנדה ודוד כץ
אוניברסיטת תל אביב

David M. Smit, Cambridge, Mass. : B. Blackwell, 1994